

Seminārs

Ecolabelling as an effective tool to achieve success

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency

2010.gada 12.novembris
Guntis Rubīns
LIAA Pārstāvniecība Zviedrijā

Saturs

- **LIAA Pārstāvniecība Zviedrijā**
- **Zviedrijas tautsaimniecība**
- **Sadarbība starp Latviju un Zviedriju**
- **Latvijas uzņēmēju iespējas**
- **Uzņēmējdarbības kultūra Zviedrijā**
- **Noderīgas adreses un kontakti**

LIAA Pārstāvniecība Zviedrijā

Pārstāvniecība darbojas kopš 2003.g. decembra, atrodas LR vēstniecības telpās Stokholmā

Pamatarbības virzieni:

- Eksporta veicināšana ~85% – 2010.gadā individuālas konsultācijas sniegtas vairāk nekā 200 Latvijas uzņēmumiem un 40 Zviedrijas uzņēmumiem, noorganizētas vairākas uzņēmumu kontaktbiržas, semināri, individuālās vizītes u.t.t.
 - Būvnieku kontaktbiržas Stokholmā, Sundsvālē un Malmē
 - Koka māju ražotāju kontaktbirža Stokholmā
 - Preču tranzīta uz NVS valstīm pakalpojumu sniedzēju kontaktbiržas/semināri – Malmē un Gēteborgā; Zviedrijas kravas īpašnieku un loģistikas uzņēmumu vizīte Latvijā
 - Latvijas nacionālie stendi Stockholm Furniture Fair, Nordbygg (celtniecība), World Bioenergy, Elmia Subcontracting (mašīnbūves apakšpiegādātāju izstāde)

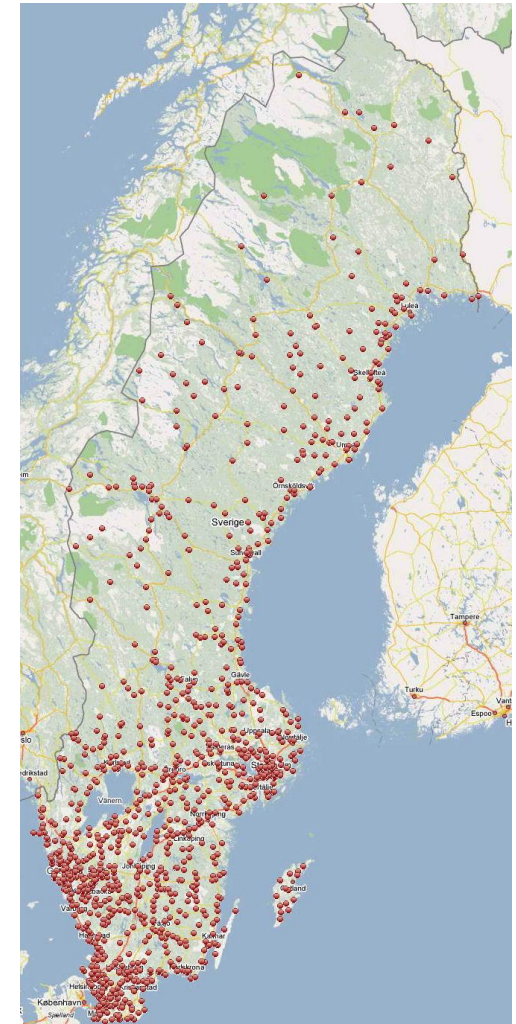
LIAA Pārstāvniecība Zviedrijā

- Tiešo ārvalstu investīciju piesaiste ~5% – zviedru uzņēmumiem, kuri apsver iespējas izvietot ražotni, izveidot savu uzņēmumu Latvijā;
- Latvijas atpazīstamības veicināšana ~10% – darbs ar zviedru mēdijiem (raksti par Latvijas ekonomiku, Latvijas ražotāju pakalpojumu un preču reklamēšana), dalība konferencēs, semināros ...
 - semināri par biznesa iespējām Latvijā – Norköping, Eskilstuna, Umeå
 - raksti Transport i dag, Global

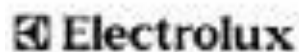
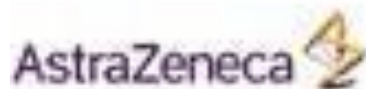
Pasākumi tiek realizēti sadarbībā ar LR vēstniecību Zviedrijā, Zviedrijas tirdzniecības un rūpniecības kameru filiālēm, Latvijas goda konsuliem Zviedrijā, nozaru asociācijām u.c.

Zviedrijas makroekonomika 2010.g.

- Bezdarbs ↓ (Sep 2010): 7.8%
 - IKP ↑ (Q2 2010 y-o-y): 4.6%
 - Inflācija ↑ (CPI, Sep 2010 y-o-y): 1.4%
 - Rūpniecība ↑
 - Rūpnieciskās izlaides indekss: +9.7% (Aug 2010 vs .Aug 2009)
 - Jaunie pasūtījumi: +13.1% (Aug 2010 vs. Aug 2009)
 - Būvniecība ↑
 - Nekustamo īpašumu cenu indekss: +9% (Q2 2010 q-o-q)
 - Mazumtirdzniecība ↑ (Sep 2010 y-o-y): +5.5%
 - Ārējā tirdzniecība ↑
 - Eksports: +15.7% (Sep 2010 y-o-y)
 - Imports: +12.6% (Sep 2010 y-o-y)

Zviedrijas tautsaimniecība

Divpusējās ekonomiskās attiecības

Ārējā tirdzniecība:

- 2009. gadā Zviedrija bija Latvijas 5. lielākais preču eksporta un 8. lielākais preču importa partneris. 2010.g. 1.pusgadā eksporta pieaugums +29%, importa +2%
- Svarīgākās eksporta preces: koksne un tās izstrādājumi (56%), metāli (9%), mašīnas/mehānismi (8%), tekstils (6%)
- Svarīgākās importa preces: mašīnas/mehānismi (18%), papīrs/kartons (11%), metāli (11%), transporta līdzekļi (11%).
- Strauji augošs pakalpojumu eksports kopš 2007.g. – tūrisms, būvniecības pakalpojumi, IKT

Investīcijas:

- 738 Latvijas uzņēmumi ar zviedru kapitālu reģistrēti 2010.g. augustā
- Zviedrijas tiešās investīcijas sastādīja 788,1 milj. latu 2009.g.
 - Relatīvi maz investīciju reālajā ekonomikā, dominē finanšu pakalpojumi un nekustamais īpašums (+ mazumtirdzniecība, apstrādājošā rūpniecība, mežsaimniecība, telekomunikācijas)
- Lielākie investori: (Swedbank), Tele2, SEB, TeliaSonera, Stora Enso, Sodra, ICA/Rimi, Oxford Aviation Academy Sweden AB, Trelleborg AB

Latvijas uzņēmumi Zviedrijā

- Būvniecība:

- pakalpojumi + tehnoloģija + būvmateriāli (UPB, Primekss, Arčers, Betonelements) [lielo zviedru uzņēmumu apakšuzņēmēji t.sk.

- valsts/pašvaldības pasūtījumos]

- Nišu pakalpojumi (grīdas, elektrība, santehnika u.tml)

- Mēbeles (Ripo Fabrika, Rauko, AB virtuves, Nakts mēbeles)

- Ārpakalpojumi:

- BPO (Tele 2 norēķinu centrs, SEB grupas grāmatvedība, zvanu centri)

- ražošanas *subcontracting* (mašīnbūve, autobūve)

- IKT:

- Nišas risinājumi: Nexum, SWH, Dati, Lattelecom

- Poligrāfija (Livonia Print, Krauklītis)

- Biokosmētika (Madara, Stenders)

- Finanšu pakalpojumi (Parex/Citadele)

- Transports un loģistika (Latvijas kā tilts uz Krieviju/NVS/Tālajiem austrumiem – ļoti perspektīvs attīstības virziens)

Latvijas uzņēmumu iespējas Zviedrijā

Preces un pakalpojumi gala patērētājiem (B2C)

9,3 milj. iedzīvotāji, pirktspēja vairākas reizes lielāka nekā Latvijā, vidējā alga 3000EUR

Nozares – sākot ar pārtiku un zālēm un beidzot ar biokosmētiku, tīrīšanas pakalpojumiem un koka mājām

Banku refinansēšanas likme ir nolaista līdz rekordzemam līmenim un valsts veic virkni pasākumu, lai stimulētu patēriņa pieaugumu

Apakšpiegādātāji/Investīciju iespējas (B2B)

Zviedrijas IKP 30% veido rūpniecība pretstatā Latvijas 13%; mašīnbūve sastāda vairāk nekā pusi no visas ražošanas

Nozares – mašīnbūves sektors, ķīmiskā un farmācijas rūpniecība, IKT, būvniecība, kokrūpniecība ...Plašas iespējas iesaistīties rūpniecības piegādes ķēdes (supply chain) visdažādākos posmos; pārpērkot zviedru uzņēmumu tikt pie pasūtījumiem no pasaules tirgus spēlētājiem ..

Zviedrijas eksports sāk lēnām atkopties, valsts ir palielinājusi finansējumu pētniecībai, investējusi miljardus finansu sistēmas stabilizēšanā, samazinājusi uzņēmumu ienākumu nodokli un iedarbinājusi vairākas atbalsta programmas uzņēmējdarbībai

Latvijas uzņēmumu iespējas Zviedrijā

- **Latvijas uzņēmumi tilts uz Austrumiem (Krievija)**
2008.g. uz Krievijas tirgu aizgāja 2,46% no Zviedrijas eksporta, bet Krievijas preces sastādīja 4,52% no Zviedrijas kopējā importa; 2009.g. Zviedrijas eksports samazinājās uz Krieviju par 51%

Nozares – biznesa konsultācijas/komercpakalpojumi, kravu tranzīts uz/no NVS valstīm

NVS biznesa kultūras/valodu zināšanas ir liela pievienotā vērtība, ko Latvijas uzņēmumi var sniegt Zviedrijas biznesa aprindām. Līdz šim šī priekšrocība ir izmantota minimāli.

Latvijas uzņēmēju iespējas nozaru griezumā

- **Mašīnbūve**
- **Tekstilrūpniecība**
- **Poligrāfija**
- **Būvniecības sektors**
- **Mēbeles**

Kā ienākt Zviedrijas mašīnbūves tirgū?

Galvenās nozares izstādes:

- Elmia subcontractor - www.elmia.se/subcontractor; Latvijas nacionālie stendi pēdējās 6 izstādēs, dalība paralēli notiekošās BtoB kontaktbiržās
- Tekniska mässan - www.tekniskamassan.se
- Vides tehnoloģiju izstāde - www.miljoteknik.com
- Elmia Polymer - <http://www.elmia.se/polymer/>

Sadarbības partneru meklēšana:

- projektu datu bāze – www.qimtek.se
- Skandināvijas autobūves komponentu ražotāju asociācija (The Annual Suppliers Forum) - www.fkg.se
- Nozares uzņēmumu datu bāze - www.nordicnet.se
- Vides tehnoloģiju nozares uzņēmumi - www.cleantechofsweden.se
- Zviedrijas inženierzinātņu nozaru asociācija - www.teknikforetagen.se, uzņēmumi, statistika, publikācijas u.t.t.

Tekstilrūpniecība Zviedrijā

Vēsturiski svarīga nozare

- 1950.gados 70000 darbinieku;
- 1950-1968, krīze – sākās likvidāciju vilnis;
- Mūsdienās ražo ļoti plašam noņēmēju lokam – piemēram, tehnisko tekstilu auto un papīra rūpniecības vajadzībām;
- Apģērbu šūšanas darbi ārzemēs, bet dizains un produktu attīstīšana Zviedrijā

Nozares stiprās puses:

- Dizains, kvalitāte, preču zīmes, eksporta tirgi, zināmas produktu grupas

Pagaidām projektu stadijā ... nanotehnoloģija, gudrie/interaktīvie audumi

- Fonds, Stiftelsen Svensk Textilforskning Zviedrijas tekstīlpētniecība – finansē pētījumu par nanošķiedras elektrošķetināšanu. Rezultāts ir auduma ar ļoti lielu platību, kas izmantojams filtrācijai, skaņas izolēšanai, elektronikā un biomedicīnā.

Kā ienākt Zviedrijas tirgū?

Izstādes:

- Skandināvijas vadošās tekstilnozares izstādes notiek Stokholmā - Formex & Textile Exhibition – www.formex.se un Jonkopingā PRomotion EXPO - www.elmia.se/promotionexpo/. Abas izstādes notiek divas reizes gadā, augustā un janvārī;
- Pastāvīgā izstāde Stokholmā Modecenter - www.modecenter.se, divreiz gadā tiek organizētas modes nedēļas

Sadarbības partneru meklēšana:

Importētāju asociācija - www.textileimporters.se

Stokholmas tekst. tirgotāju org. - www.stockholmstextil.se

Tirgotāju asociācijas apģērbu un apavu nodaļa - www.stil.cc

Zviedrijas tekstila un apģērba rūpniecības asociācija - www.teko.se/

Smart textile (Gudrie/Interaktīvie audumi) – www.smarttextiles.se

Organizācija tendenču analīzei - www.moderadet.se

Aģentu asociācija - www.agenturforetagen.se

Poligrāfijas tirgus Zviedrijā

- Apgādu skaits ir apmēram 250, kas regulāri izdod un darbojas Zviedrijas tirgū. To starpā ir septiņi lielāki koncerni: Berling Media, Bonnierförlagen, Egmont/Richters.....
- Grāmatnīcu skaits ir ap 400, puse no tām ietilpst kādā no četrām lielākām veikalu ķēdēm
- Reklāmas tirgus 3,5 miljardi EUR

Kā ienākt šajā tirgū

- Gothenburg Book Fair – www.bok-bibliotek.se
- Iepakojumu ražotāju izstāde Scanpack - www.scanpack.se/

- Lielo apgādu asociācijas biedri – www.forlaggareforeningen.se
- Mazo un vidējo apgādu biedri – www.noff.se
- Reklāmu aģentūru asociācija – www.reklam.se
- Asociācijas „Annons” – www.annons.se, Lielo uzņēmumu inhouse net-work
- Sveriges Grafiska Medieförening (SGM) - www.grafiska.se
- Pa pasta sūtāmo preču katalogu uzņēmumu asociācija – www.distanshandel.se
- Žurnālu un laikrakstu asociācijas mājas lapā – www.sverigestidskrifter.se

- Tryckeriportalen - www.tryckeriportalen.se, katru dienu tiek publicēti vairāki pieprasījumi pēc poligrāfijas pakalpojumi.

Būvniecības sektors Zviedrijā

- Kopējais būvniecības tirgus ~ 32,5 miljardi EUR/ 10 % no Zviedrijas IKP vai aptuveni 15 reizes lielāks kā Latvijā
- Vairāk nekā 450 000 strādājošo būvniecības/mājokļu sektorā no kuriem 250 000 ir tieši iesaisti būvniecībā
- Starptautiski pazīstams (Skanska, NCC, PEAB) un samērā efektīvs
- Ietekmes uz apkārtējo vidi samazināšana - energoefektivitāte, ekoloģija, pasīvās mājas, Ecocycle Council

Galvenās nozares izstādes:

- Skandināvijas galvenā celtniecības nozares izstāde Nordbygg - www.nordbygg.com; notiek reizi pa diviem gadiem, vid. piedalās 800 uzņēmumi, 50 000 apmeklētāji
- Izstāde Hem&Villa - www.hemochvilla.com notiek ik gadu Stokholmā, Gēteborgā un Malmē. Orientēta uz gala patērētājiem.
- pastāvīgās koka māju ražotāju izstādes Stokholmā - www.husexpo.se un www.nybyggetarlanda.se, Gēteborgā - www.husknuten.se.

Kā ienākt Zviedrijas būvniecības tirgū?

Būvniecības projektu datu bāzes:

- Sverige Bygger datu bāze – www.sverigebygger.se , informācija par celtniecības projektiem dažādos posmos visā Zviedrijā
- Zviedrijas publisko iepirkumu mājas lapām - www.opic.com

Uznēmumu datu bāzes:

- Skandināvijas uzņēmumu datu bāze - www.nordicnet.se.
- Zviedrijas dzeltenās lapas – <http://gulasidorna.eniro.se/>
- Zviedrijas būvnieku Federācija – www.bygg.org, saraksts ar Zviedrijas lielākiem būvniekiem, saites uz apakšnozaru asociācijām, statistika, prognozes
- Arhitektu asociācija - www.arkitekt.se

Citi noderīgi informācijas avoti:

- Galvenais industrijas preses izdevums Byggindustrin - www.byggindustrin.com
- Prognozes, statistika par celtniecības sektora attīstību - www.byggtermometern.se
- Būvnieku arodbiedrība Byggnads - www.byggnads.se
- Būvniecību regulējošie noteikumi, līgumattiecības - www.bygggtjanst.se

Mēbeles

- galvenokārt importē mēbeļu detaļas, ēdamistabas un mīkstās mēbeles
- Lielākie mēbeļu mazumtirgotāju tīkli - Ikea, Mio, Sova
- Globālajā tirgū konkurē ar dizainu – Lammhults Möbel, Kinnarps ...

Kā ienākt tirgū?

- Stokholmas mēbeļu izstādē - www.stockholmfurniturefair.com
2011.gadā tiek organizēts Latvijas nacionālais stends; pēdējās 4. izstādēs ar savu stendu piedalījās LMA jaunie dizaineri
- Swedish Federation of Wood and Furniture Industry portāls - www.tmf.se;
- Zviedrijas mēbeļu tirgotāju datu bāze - www.moblermiljo.se;
- Mēbeļu importētāju tirdzniecības organizācijas MIBO portāls - www.mibo.se
- Stokholmas dizaina nedēļa - www.stockholmdesignweek.com
- Industriālā dizaina fonds– www.svid.se

Uzņēmējdarbības kultūra Zviedrijā

Biznesa kultūra:

- Konsensa/komandas darba kultūra (lēns un birokrātisks lēmumu pieņemšanas process)
- Nav izteiktas varas vertikāles (t.sk. valsts sasaistē ar biznesu)
- Neitralitāte/kompromiss/samērīgums (*'Lagom'* kultūra)
- Piesardzība, risku minimizēšana (Eiropas japāņi?)
- Korporatīvā sociālā atbildība (darbaspēks un vide)

Uzņēmējdarbības kultūra Zviedrijā

Sadarbības veidošana:

- Nav viegli iekarot uzticību, bet, ja eventuāli izveidojas sadarbība, tad 'uz mūžu'
- Ilgtermiņa plānošana vs 'ātrā nauda'
- Personisko attiecību nozīme
- Sadarbības partnera korporatīvās vēstures izpēte
- Precizitāte/termiņi/solījumu turēšana
- Statusa apliecināšana nav izšķiroša
- Drošības sajūta (testi, garantijas, kvalitātes sertifikāti, pilna informācija - uzticības veidošana)

Noderīgas adreses un kontakti

Uzņēmumu veidošana:

- Uzņēmumu reģistrācija: <http://www.bolagsverket.se>
- Gatavu uzņēmumu pirkšana - www.bolagsplatsen.se, www.skarpa.se, www.weibull.se, www.nexxt.se
- Izsmeljoša informācija par uzņēmuma dibināšanu Zviedrijā atrodama Zviedrijas Investīciju aģentūras mājas lapā: www.isa.se, bet Stokholmā Stockholm Business Region - www.stockholmbusinessregion.se

Nodokļi:

Interneta saite uz Zviedrijas nodokļu iestādes mājas lapu, kur sakopota informācija angļu valodā ārvalstu uzņēmējiem, kas strādā Zviedrijā:

<http://www.skatteverket.se/international/inenglish.4.3a2a542410ab40a421c80006827.html>

Informācija par Zviedrijas uzņēmumiem, parādu piedzīšana:

- Detalizēta informācija par uzņēmumiem (Lursoft) - <http://www.allabolag.se>
- Uzņēmumu darbības, finansu vēsture - www.uc.se
- Swedish Enforcement Authority (parādu piedzīšana) - www.kronofogden.se

Noderīgas adreses un kontakti

Uzņēmēju/Tirdzniecības veicināšanas organizācijas:

- Tirdzniecības un rūpniecības kameras (12.gab.) - <http://www.cci.se/en/start>
Var ielikt savu sadarbības piedāvājumu Zviedrijas tirdzniecības kameru izveidotajā BtoB portālā – www.chambertrade.com
- Zviedrijas darba devēju federācija - www.svensktnaringsliv.se
- Zviedrijas tirdzniecības kamera Latvijā – www.scc.lv
- Zviedrijas Eksporta Padome Latvijā – <http://www.swedishtrade.se/lettland>
- BNI uzņēmēju biznesa klubu tīkls - www.bni.nu. Kontaktpersona par Stokholmas un Uppsalas biznesa klubiem: Johan Strömdahl, regionansvarig, 0733-916879, johan.stromdahl@bni.nu.
- Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā – www.norden.lv

Tenderi:

- Zviedrijas publisko iepirkumu mājas lapām: www.opic.com (valsts iepirkumi)
www.allego.se
- Zviedrijas pašvaldību apvienība, kur ietilpst arī saucamie landstingi - starp valsts un pašvaldību līmeņa administratīvas vienības, galvenokārt atbild par veselības aprūpi un sabiedrisko transportu:
<http://www.skl.se/artikel.asp?C=4838&A=20532>

Noderīgas adreses un kontakti

Sadarbības partneru meklēšana:

- Skandināvijas uzņēmumu datu bāze – www.nordicnet.se, www.largestcompanies.com
- Kompass Zviedrijas elektroniskā datu bāze – www.kompass.se
- Zviedrijas dzeltenās lapas (Gula Sidorna) – www.eniro.se
- Uzņēmumu kontaktpersonu meklēšana - www.riksdelen.se, www.lokaldelen.se

Dažādi:

- Vadošie par ekonomiku rakstošie elektroniskie mēdiji: www.e24.se, www.di.se, www.affarsvarlden.se
- Statistikas pārvalde par ekonomiku - http://www.scb.se/default_2154.asp
- Zviedrijas likumi – www.lagrummet.se
- Tirdzniecības izpētes institūts regulāri publicē dažādus savu pētījumu rezultātus: www.hui.se, konsultantu firma, kas veic tirgus izpēti - <http://www.acnielsen.se/products/index.shtml>
- Latvijas vēstniecības Zviedrijā mājas lapā ir saraksts ar cilvēkiem, kas tulko no latviešu valodas uz zviedru un otrādi - <http://www.am.gov.lv/lv/stockholm/latviesu-sabiedriba-zviedrija/tulki/>
- Visi iespējamie fakti un dati par Zviedriju - http://www.sweden.se/templates/cs/Frontpage_1898.aspx
- Mantu un pakalpojumu pirkšana/pārdošana – www.blocket.se

LIAA Pārstāvniecība Zviedrijā
Guntis Rubīns

Odengatan 5, Stockholm

Phone: +46 8 700 63 11

Mob: +46 704956849

Mob: +37126399411

Fax: +46 8 140 151

E-mail: se@liaa.gov.lv,
guntis.rubins@liaa.gov.lv
www.liaa.gov.lv

Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency